

Till: Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet)

Datum: 2023.05.12

Epost:

Kn.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia:

agnes.nordwall@regeringskansliet.se

Ärendenummer: KN2023/02708

Net Zero Industry Act

Remiss av EU-kommissionens förslag till förordning om netto-nollindustrin

SveMin är branschorganisationen för gruvor, mineral- och metallproducenter i Sverige. SveMin representerar cirka 60 företag med drygt 15 000 anställda inom produktion, prospektering och teknik.

Medlemsverksamheterna förekommer i hela landet. Metallgruvorna är lokaliserade till norra Sverige och Bergslagen medan kalkstensfyndigheterna främst finns på Gotland.

Svemins huvudsakliga synpunkter:

- SveMin välkomnar EU-kommissionens strävan efter att göra EU mer attraktivt för gröna investeringar och produktion av netto-nolltekniker och produkter för att minska sårbarheten i värdekedjorna. Att EU-kommissionen nu tar ett helhetsgrepp kring de gröna värdekedjorna genom att presentera en förordning med förslag på åtgärder för att öka diversifieringen och stärka den inre marknaden gällande försörjningen av kritiska råvaror är positivt.
- Critical Raw Materials Act (CRMA) samt förordningen om netto-nollindustrin (NZIA) ambition att skala upp produktionskapaciteten av nyckeltekniker som är avgörande för att nå EU:s klimatmål, liksom att säkerställa ett motståndskraftigt energisystem och främja jobbskapande är ett steg i rätt riktning. Eftersom flera delar i CRMA och NZIA är snarlika vill SveMin understryka vikten att förslagen samordnas för att skapa samstämmighet kring de delar som förekommer i båda förordningarna.
- Vidare ser SveMin positivt på att EU-kommissionen i både CRMA och NZIA föreslår åtgärder för att åstadkomma effektivare och mer ändamålsenliga tillståndsprocesser, diversifiering, stärkt kompetens och innovation.
- SveMin välkomnar förslagen att sätta upp mål för att utöka unionens kapacitet för koldioxidlagring. Det bör även införas delmål för utökningen och fler konkreta åtgärder för att nå målen. För att kedjan ska bli fullständig och faktiskt klimateffekt ska uppnås så snabbt som möjligt anser vi dock att även industriella projekt som innefattar faktisk användning av infångningsteknik ska inkluderas i förslaget och främjas på samma sätt som tekniktillverkningen och lagringsplatserna.
- Industrins och energisystemets omställning är nödvändiga för att nå unionens mål om klimatneutralitet senast 2050, liksom ett robust energisystem som möjliggörare för omställningen. Det är viktigt med starka europeiska leverantörskedjor av nödvändig teknik, men

åtgärderna får inte hindra frihandel och import av teknologi från tredje land. Svemin efterlyser en vidare analys av förordningens konsekvenser i detta avseende.

- EU är i dagsläget starkt importberoende av de råvaror som pekas ut som kritiska och strategiska i CRMA. För vissa råvaror, bland annat sällsynta jordartsmetaller där flera lovande fyndigheter finns i Sverige, saknas i dagsläget möjlighet till separation av sällsynta jordartselement i Europa. I stället är dessa verksamheter för närvarande koncentrerade till Kina. För att kunna skala upp såväl utvinning som vidareförädling inom Europa krävs både kompetens och teknisk kapacitet. Det är därför viktigt att CRMA och NZIA i vissa avseenden går hand i hand.

Inledning

Svemin tackar för möjligheten att lämna synpunkter.

Sveminns medlemmar består av såväl aktiva metall- och mineralproducenter, prospekteringsbolag och teknikleverantörer, bland annat ABB, Epiroc och Sandvik, som tillsammans med gruvbolagen utvecklar tekniska lösningar och utrustning som möjliggör den omställning som gruvbolagen nu genomför med mål om fossilfri gruvdrift 2035 och klimatneutralitet för efterföljande processer senast 2045.

Svensk gruv- och mineralindustri bedrivs med högt ställda miljökrav och levererar metaller och mineral till samhällsviktiga värdekedjor. Metaller är helt nödvändiga för att klara den omställning av transporter, industri och energiförsörjning som pågår för att hejda klimatförändringarna och är oundgängliga för att bibehålla och utveckla vårt sätt att leva. Givet den befolkningsökning som förutspås globalt och den välståndsökning som sker i många delar av världen bedöms behovet under lång tid vara stort.

Svensk gruv- och mineralnäring är först ut i många värdekedjor. Samhällets klimatomställning bygger på tillgången till metaller och mineral. Samtidigt bygger gruv- och mineralbranschens omställning på en övergång från fossila bränslen till el – mycket mera el än idag. Som elintensiv industri och som aktörer på globala marknader med globala marknadspriser är elkostnaden en av de viktigaste och avgörande delarna i kostnadsstrukturen och för gruv- och mineralsektorns överlevnad.

Sverige är EU:s främsta gruvnation. Trots att det i nuläget enbart finns tolv aktiva gruvor i Sverige står Sverige för en mycket stor del av produktionen i EU av framför allt järnmalm. Sverige har därutöver en relativt stor produktion av basmetaller såsom koppar, zink och bly samt ädelmetaller som guld och silver. Sverige är även världsledande när det gäller gruvteknik – särskilt för underjordsgruvor. Trots detta goda utgångsläge kan det konstateras att Sverige har potential att bryta mer, bygga mer på värdekedjan som startar i berggrunden och ytterligare stärka sin position som ledande gruvnation.

Synpunkter gällande förordningens olika delar

Svemin har valt att i detta läge endast lämna övergripande kommentarer på förordningen och återkomma i ett senare skede, när kommissionen även presenterat den konsekvensanalys som saknas och som ska presenteras tre månader från dess att förordningen offentliggjorts.

Netto-nolltekniker

Netto-nolltekniker behövs för industrins och energisystemets omställning och för att nå unionens mål om klimatneutralitet senast 2050. Därför är det positivt att EU-kommissionen uppmärksammar detta. De strategiska netto-nolltekniker som förslaget tar sikte på anges i förordningens bilaga 1. Det är oklart när och hur denna bilaga ska uppdateras. Svemin vill framhålla vikten av att förordningen inte motverkar eller gör det svårt för nya teknikformer att listas som strategiska i takt med

teknikutvecklingen och anser att det bör adderas skrivningar om att bilagan ska kunna uppdateras med korta tidsintervall.

Tillståndsprocesser (Artikel 4–8), övergripande kommentarer

Även om Svemin hade önskat att förordningen hade ett bredare anslag ser Svemin positivt på ambitionen att åstadkomma effektivare och kortare tillståndsprocesser för strategiska projekt eftersom dessa utgör en flaskhals för industrins omställning. Vi ser även att ett kompletterande krav på tidsplaner för handläggningen kunde bidra med bättre förutsägbarhet. Det råder idag oklarheter i hur de tillståndsbeslut som definieras som "comprehensive decision" och som inte omfattar domstolar ska vara förenligt med det svenska systemet för tillståndsgivning.

Samlad myndighetsutövning (One stop shop, Artikel 4)

Svemin tillstyrker att det skapas en "one stop shop" för att understödja, koordinera och möjligtvis även pröva ärenden. Sannolikt är det lämpligt att det bildas en ny rådgivande och/eller prövningsmyndighet för tillståndsprövning av strategiska projekt alternativt att hela uppdraget (rådgivning och tillståndsprövning) samlas till en myndighet. Medlemsstaterna ska redan inom tre månader från att förordningen trätt i kraft peka ut en nationell behörig myndighet. Sverige bör förbereda för en tillståndshantering som rymmer förslagen i NZIA, CRMA och IED. Detta kommer att krävas extra resurser och en hel del huvudbry innan Sverige får en struktur på plats som passar in med befintligt regelverk. Det är av stor vikt att arbetet med att sätta upp en lämplig organisation/organisationer påbörjas i god tid.

Miljöbedömningar och tillstånd (Artikel 7)

Svemin välkomnar förslaget att den behöriga myndigheten ska ange den omfattning och detaljeringsgrad som krävs i miljökonsekvensbeskrivningen (MKB). Det är också välkommet att det införs en tidsgräns inom vilken en MKB ska godkännas. Generellt anser Svemin att det är positivt att det i NZIA liksom CRMA finns tydliggöranden kring att det bör finnas möjlighet till avvägning mellan motstående intressen. Samma höga krav som idag finns i miljöbalken ska gälla, men för att nya projekt både inom CRMA och NZIA ska vara möjliga att genomföra i svensk kontext kan det finnas behov av att utvärdera den svenska implementeringen av andra EU-direktiv såsom vattendirektivet, art- och habitatdirektivet som i flera avseenden tolkas strikt.

Kapacitetsmål för koldioxidlagring (Artikel 16)

Svemin välkomnar förslagen att sätta upp mål för att utöka unionens kapacitet för koldioxidlagring. Det bör även införas delmål för ökningen och fler konkreta åtgärder för att nå målen. För att kedjan ska bli fullständig och faktiskt klimateffekt uppnås så snabbt som möjligt anser vi dock att även industriella projekt som innefattar faktiskt användning av infångningsteknik ska inkluderas i förslaget och främjas på samma sätt som tekniktillverkningen och lagringsplatserna. Detta bör i vart fall gälla infångningsprojekt som avser oundvikliga processutsläpp från industrin och biogena koldioxidutsläpp. En sådan avgränsning maximerar klimatnyttan eftersom dessa projekt inte använder infångning och lagring som en ersättning för att byta ut fossila tekniker mot icke-fossila där det faktiskt är möjligt. Om dessa infångningsprojekt av något skäl inte omfattas av NZIA i dess slutliga form måste åtgärder för att främja denna typ av projekt vidtas genom ett annat instrument.

Stärkt kompetens (Artikel 23–25)

Svemin välkomnar ett systematiskt kunskaps- och erfarenhetsutbyte kopplat till den gröna omställningen. Omställningen mot en koldioxidfri gruv- och mineralindustri medför flera förändringar i verksamheterna, varav automatisering och elektrifiering kanske är de tydligaste exemplen. Detta medför krav på andra kompetenser än tidigare. Det behövs därför breda kompetensinsatser för att klara omställningen. Utan tillgång till rätt kompetens riskerar en stor mängd av

omställningsprocesserna att försenas eller helt gå om intet. Det är därför positivt att EU-kommissionen uppmärksammar detta.

Innovation (Artikel 26–27)

Regulatoriska sandlådor möjliggör tester i en realistisk miljö av nya innovativa teknologier och tjänster som inte uppfyller existerande regelverk. Svemin ställer sig positivt till förslaget. Klimatomställningen och andra samhällsutmaningar kräver en accelererad möjlighet att snabbt kunna testa och implementera nya innovationer. Svenska gruv- och mineralföretag konkurrerar på en internationell marknad där det i dagsläget är kostsamt att konkurrera med aktörer som ännu inte påbörjat eller kommit lika långt i klimatomställningsarbetet. Däremot förväntas hållbara produkter i framtiden vara ett krav, vilket ger incitament till att redan nu påbörja omställningsarbetet. Vissa företag har naturligt större muskler än andra och har därför också mer kapital att investera i klimatåtgärder. Det är av vikt att dessa företag får stöttning, exempelvis gynnsamma villkor i form av styrmedel och ekonomiska incitament, så att mindre företag kan följa efter när metoder och tekniker bevisats fungera och ge resultat.

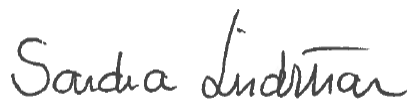
Avslutningsvis vill Svemin understryka vikten av att annan EU-lagstiftning, inte minst föreslagna åtgärder i Nature Restoration Regulation och Industry Emissions Directive är samstämmiga och styr i samma riktning som CRMA och NZIA och inte försvårar möjligheten till ökad utvinning i Europa. Detta är helt nödvändigt om EU ska kunna öka försörjningstryggheten av råmaterial genom diversifiering samt uppnå unionens mål om klimatneutralitet senast 2050.

Stockholm, datum som ovan.

Maria Sunér

VD Svemin

Sandra Lindström

Ansvarig Public Affairs Svemin